

. Матеріали науково-практичної конференції «Прикладні аспекти морфології», присвяченої пам'яті професорів-морфологів Терентьєва Г.В., Роменського О.Ю., Когана Б.Й., Шапаренка П.П., Жученка С.П. - Вінниця. Друкарня «Тези», 2017. – С. 77-78

Дусик А.В

Вплив стресу на морфологічний стан товстої кишки.

В наш час проблема стресу набула великого значення в житті сучасного суспільства. Стрес може слугувати, як фактор причини та патогенезу при багатьох захворюваннях, а також погіршувати існуючі хвороби [2]. Проблема стресу протягом десятиріч привертає увагу дослідників з багатьох галузей медицини. Стрес є досить виразною адаптаційною реакцією, але в свою чергу може бути причиною невротичних, серцево-судинних, ендокринних та інших захворювань. Довготривала дія стресу призводить до виснаження функціональних резервів організму, що є причиною виникнення вторинних патологій, які негативно впливають на структуру та функцію внутрішніх органів. Операційний стрес – це стан багатофункціональних змін, що виникають в організмі хворого під впливом агресивних чинників. За відсутності відповідних захисних методів ці зміни стають джерелом серйозних післяопераційних ускладнень. Комплекс заходів в пері – та післяопераційному періоді, спрямованих на зменшення термінів госпіталізації та реабілітації після хірургічних втручань, описано в ERAS протоколах (Enhanced recovery after surgery) [1]. Також стрес впливає на численні фізіологічні функції органів травлення, зумовлюючи зміни моторики, секреції, мікрогемодинаміки, вісцеральної чутливості, проникності мембран клітин, спричинює також модифікацію вмісту мікрофлори. На початку 90-х років Н. Kehlet запропонував вивчити роль компонентів хірургічної стресової реакції, визначити можливість впливу на перебіг патологічних процесів та їх зв'язок з результатами лікування [3]. Концепція швидкого відновлення у хірургії передбачає багато чинників, одним з яких є, малоінвазивність хірургічного втручання, а отже, зменшення стресової відповіді організму хворого на оперативне втручання. *Метою* нашого

дослідження стало – вивчити морфологічні зміни, які виникають в товстій кишці у експериментальних тварин в умовах стресу. Експеримент був виконаний на 28 білих лабораторних статевозрілих нелінійних щурах-самцях на базі науково-експериментальної клініки Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова масою 200-250 г. Першій групі тварин проводили резекцію товстої кишки за стандартною методикою, в другій групі тварин після проведення резекції моделювали хронічний стрес. Хронічний стрес у щурів відтворювали їх щоденної п'яти годинної іммобілізації. Для цього тварин щоденно протягом 30 діб на 5 годин ставили в пластикові пенали. Тварин обох груп виводили з досліджу на 3, 14, 30 добу експерименту. Виконували гістологічне дослідження. В результаті серій морфологічних досліджень було встановлені значні зміни в групі тварин які були в умовах стресу. А саме ерозивно-виразкові дефекти слизової товстої кишки. Тому перспективою роботи є покращення морфологічних змін товстої кишки в умовах застосування програми “fast track” хірургії.

Література

1. Щепотин И.Б, Колесник Е.А, Лукашенко А.В. Перспективы использования мультимодальной программы «Fast track surgery» в хирургическом лечении опухолей органов брюшной полости / И. Б. Щепотин, Е. А. Колесник, А. В. Лукашенко // Клиническая онкология.- 2012.-№5.- С. 22-32.
2. Chrousos G.P. Stress and disorders of the stress system / G.P. Chrousos // Endocrinology. — 2009. — Vol. 5. — P. 374-381.
3. Kehlet H, Wilmore D.W. Evidence-based surgical care and the evolution of fast-track surgery / H. Kehlet, D. W. Wilmore // Ann Surg. – 2008.- Vol.248.- №2.- P. 189-198.